

Tien tips van Herbert Bouwers (Alpuro Breeding)

EEN GEZONDE HUISVESTING

Kalveren stellen andere eisen aan hun huisvesting dan melkkoeien.

De huidige ruime, open stallen voor melkkoeien zijn dan ook minder geschikt voor de jonge dieren. Dat zegt Herbert Bouwers, general sales manager bij Alpuro Breeding. Bouwers heeft zich volledig toegelegd op de kalveropfok op rundveebedrijven. Welke knelpunten signaleert hij in de praktijk? En welke tips heeft hij voor veehouders?

Herbert Bouwers

"De beste opfokresultaten zie ik op bedrijven die de kalveren vanaf 14 dagen in kleine groepjes houden en ze met de hand voeren."

Foto: Geesje Rotgers

VOOR KALVEREN

1. Voorzichtig met een open en ruime stal

De nieuwe stallen voor melkvee zijn ruim en open. De wind 'waait' er aan alle kanten doorheen. Koeien zijn gebaat bij heel veel frisse lucht. Geldt dat ook voor kalveren? Bouwers: "Helemaal niet. Kalveren hebben erg snel last van tocht en koude luchtval, met longproblemen als gevolg. Bij alsmaar terugkerende longproblemen is de kans groot dat het aan het stalklimaat ligt. Kalveren produceren in tegenstelling tot koeien maar heel weinig warmte. Je ziet dat ze niet in staat zijn om de stallucht op te warmen met hun lichaam. In de stal is dan ook geen goede luchtcirculatie waarbij de warme stallucht opstijgt en door de nok naar buiten gaat. In plaats daarvan valt de koude buitenlucht door de nok naar binnen, en is de kans groot dat die precies op de kalveren valt. Veel veehouders denken dat wat goed is voor de koe, ook goed is voor het kalf. Maar die vlieger gaat hier dus niet op."

2. Oude ligboxenstal aanpassen voor kalf

Op veel bedrijven wordt gekozen voor nieuwbouw voor melkvee, de oude ligboxenstal wordt dan gebruikt voor de jongveehuisvesting. "De oude stal is prima te gebruiken voor kalveren, maar vergt wel enige aanpassing. Voor kalveren is het namelijk belangrijk dat zij beschermt kunnen liggen. Een oplossing kan zijn om een afdakje van zo'n 1,50 meter breed boven de kalveren te plaatsen, zodat zij beschutting kunnen vinden tegen koude luchtval van boven.

In openfrontstallen is er geregeld een onaangename luchtcirculatie in de kalverhokken. De oplossing is hier: plaatsen van dichte hokafscheidingen (circa 1,50 meter hoog) dwars op de luchtstroom, waar kalveren tegenaan kunnen gaan liggen, zodat de luchtstroom over hen heengaat. Het hoeft dus niet veel te kosten."

Veel valwind vanuit de hok

Ongunstige luchtstromingen hebben in dit te ruime hok vrijspel op de kalveren.

Foto: Herbert Bouwers

3. Zelf ervaren of het klimaat goed is

Veehouders kunnen gemakkelijk zelf bepalen of er tocht is in de stal. "Ga daarvoor zelf een tijdje in het kalverhok zitten en voel of er onaangename luchtstromingen zijn. Een tweede manier is de rookproef. Rook maakt de luchtstromingen duidelijk zichtbaar."

4. Kalf van 0-14 dagen apart huisvesten

Bouwers raadt sterk af om kalveren vanaf de eerste dag in het groepshok te plaatsen. De besmetting met ziekteverwekkers als E. coli, rota- en coronavirus en cryptosporidium is in de eerste tien levensdagen het grootst. "Door de kalveren apart te huisvesten zie je welk dier ziek is en behandeld moet worden. Bouwers adviseert de kalveren minimaal tien, maar liever veertien dagen apart te

huisvesten. "Driekwart van de veehouders houdt een te korte periode aan, omdat ze te weinig boxen hebben. Een week is echt te kort! De norm voor het aantal eenlingboxen is 10 procent van het aantal koeien. Bij tachtig melkkoeien dus acht boxen. Maar veel boeren met tachtig koeien hebben maar vijf boxen", constateert Bouwers. Het kalf mag pas uit de box wanneer het goed drinkt en volledig gezond (hersteld) is.

5. Eenlingboxen neerzetten langs looproute

Bouwers komt het geregeld tegen: de jongste kalveren zijn 'weggestopt' ergens achter de ligboxenstal. De veehouder komt er alleen om te voeren. "Een verkeerde plek", vindt Bouwers. "De jonge kalveren moet je vaak controleren. Als je de rij boxen ergens neerzet waar je meerdere keren per dag langskomt, dan

Afdakje voor beschutting

Een simpel afdakje boven de dieren is een goedkope oplossing tegen koude luchtval van boven.

Foto: Herbert Bouwers

Moeilijk te reinigen

Vaste kalverhokken blijken in de praktijk vaak lastig schoon te maken.

Foto: Herbert Bouwers

Makkelijk te reinigen

Dit verrijdbare kalverhok van gladde materialen is gemakkelijk te reinigen op de buitenplaats.

Foto: Herbert Bouwers

heb je een veel betere controle op de dieren. Als de mogelijkheid er is, heeft het de voorkeur om de jongste kalveren buiten te huisvesten, in plaats van binnen. Daar is de infectiedruk lager. En als ze toch binnen staan, houd ze dan zover mogelijk bij de andere diergroepen vandaan.

6. Prettig werken met eenlingboxen

Bouwers adviseert veehouders om goed te letten op het werkgemak bij de aanschaf van eenlingboxen. “In de praktijk zie ik dat veehouders minder tijd aan het voeren en de kalververzorging besteden naarmate de boxen onpraktischer zijn. “Als de veehouder buiten in de kou en de regen moet werken, dan is het ‘gauw, gauw, morgen maar beter’. Ook als veehouders zich ‘in bochten moeten wringen’ in krappe boxjes of iglo’s, dan worden sommige werkzaamheden in drukke tijden overgeslagen.” Verder attendeert Bouwers veehouders erop dat de milieuregels strenger worden, met name voor erfvuil dat niet in de sloot terecht mag komen. “Zorg er dus voor dat mest en urine uit de boxen niet over het erf kunnen spoelen bij een regenbui.”

7. Kleine groepen vanaf 14 dagen leeftijd

Goede opfokresultaten ziet Bouwers op bedrijven die de kalveren vanaf veertien dagen in kleine groepen houden en ze

met de hand voeren. “Dat geeft de beste controle op de dieren en de melkveehouder kan snel bijsturen.” Bouwers vindt groepen van zes kalveren ideaal.

8. Kalveren niet van de grond voeren

Op veel bedrijven krijgen de jonge kalveren, net als de koeien, vanaf de grond (het voerpad) ruwvoer verstrekt. “Kalveren zijn erg bevattelijk voor coccidiose en dat zien wij veel op bedrijven waar vanaf de grond wordt gevoerd.” Bouwers adviseert de kalveren tot een leeftijd van tien weken altijd te voeren uit een trog. Als je hooi verstrekt, moet er wel voor worden gezorgd dat ze geen grote plukken uit de trog trekken die ze alsnog door het hok slepen. Een rooster over het hooi zorgt ervoor dat de dieren slechts kleine beetjes nemen. Daarbij zorgt een schoon en goed opgestrooid hok dat het hooi niet bevuild raakt als er toch van de grond wordt gegeten.

9. Voorkeur voor onbepert krachtvoer

Bij grotere groepen heeft het sterk de voorkeur om onbepert krachtvoer te verstrekken. “Bij beperkte verstrekking zien wij te vaak dat de kleinere kalveren onvoldoende krachtvoer binnenkrijgen omdat zij bevreten worden door de sterke, dominante dieren”, aldus Bouwers.

10. Ventilatoren automatisch regelen

Bij warm weer gaat de stekker in het stopcontact en begint de ventilator te blazen. 's Avonds gaat de stekker er weer uit. Bouwers ziet het geregeld. “Dit geeft te grote schommelingen in de staltemperatuur.” Zijn advies is een instelbare ventilator met automatische temperatuurregeling. <